

Aan

De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid

2025-080608

Van

Het college/ Wethouder Van der Meer

Datum

16 juni 2025

Onderwerp

Raadsmemo Arbeidsomstandigheden bij
bestratingswerkzaamheden

Bijlagen**Inleiding**

Met dit memo informeren we u actief in het kader van het handvest informatievoorziening over een door de arbeidsinspectie uitgevoerde inspectie van één van de infrastructurele projecten van de gemeente, waarbij bestratingswerkzaamheden in opdracht en onder directievoering van de gemeente Zoetermeer werden uitgevoerd door externe aannemers.

Hierbij heeft de arbeidsinspectie geconstateerd dat de gemeente niet voldoet aan haar plicht zorg te dragen voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden op de bouwplaats (artikel 2.26 van het Arbobesluit). In dit memo wordt aangegeven welke interventies in gang zijn gezet om volledig te kunnen voldoen aan onze arbeidsrechtelijke verplichtingen.

Helaas heeft het college moeten constateren dat zichtbaar is geworden dat op het taakveld Arbo en Veiligheid ontwikkelachterstanden zijn ontstaan. Daarom heeft het college de gemeentesecretaris de opdracht gegeven om de hoogste prioriteit te geven aan verbeteringen op dit gebied.

Regelgeving en ondernomen stappen door de gemeente

In 2010 is de CROW publicatie 282 “Mechanisch aanbrengen elementenverharding” uitgegeven. Dit is een voortvloeisel uit de Arbowetgeving. Sindsdien is machinaal straten het uitgangspunt op bouwplaatsen. Dat houdt in dat straatwerk niet meer met de hand gedaan mag worden, tenzij. In de huidige richtlijn CROW 324 ‘Verantwoord aanbrengen elementenverharding’ die de gemeente hanteert staat dit “tenzij” uitgewerkt. Projecten van de gemeente worden uitgevoerd met behulp van machinaal straatwerk waar mogelijk. De aannemer kiest de wijze van uitvoering, maar de gemeente moet toezicht houden.

Medewerkers stelden vragen over de manier waarop de gemeente werkt en of dit wel voldeed aan de wettelijke vereisten. Aangezien kennis onvoldoende in de organisatie aanwezig was, is vanaf oktober 2024 externe expertise ingezet om een organisatiebrede inventarisatie te doen op dit gebied. Dit verbeterrapport voor het gehele concern hebben wij in maart 2025 ontvangen. Aanvullend is een verbeterplan opgesteld specifiek voor de afdeling Stadsbeheer.

Een van de conclusies uit deze rapportages is dat het thema Arbo en Veiligheid onvoldoende leeft in de organisatie. Verder is geconstateerd dat veel verplichte documentatie aanwezig is, maar niet altijd actueel en geborgd. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn niet voldoende vastgelegd binnen de organisatie. Hiernaast ontbreekt voorlichting en instructie op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Arbeidsinspectie

Sinds januari 2025 controleert de arbeidsinspectie actief op fysieke belasting van stratenmakers.

Op 11 maart 2025 heeft de arbeidsinspectie een inspectie uitgevoerd in het kader van het project Fysieke belasting stratenmakers. Hiervoor hebben zij in Zoetermeer het bestratingsproject 'Herinrichting Molenstraat en omgeving', bezocht en de contracten van projecten Centraal Park en Van Lodensteinstraat beoordeeld. De arbeidsinspecteurs hebben onderzocht of door de gemeente en opdrachtnemer is voldaan aan de wettelijke bepalingen uit de Arbeidsomstandighedenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit. Tijdens deze inspectie werd duidelijk dat de arbeidsinspectie de uitvoering van de geldende CROW richtlijn onvoldoende acht.

Vanuit de inspectie blijkt dat we de vergewisplicht vanuit de opdrachtgever onvoldoende hebben uitgevoerd. We waren ons onvoldoende bewust dat de regelgeving op het gebied van veilig en gezond werken veranderd is door de laatste stand der techniek. Verder bleek dat de vastlegging en de daarbij benodigde documentatie in het ontwerp en de voorbereiding niet volledig was. De documentatie tijdens de uitvoering had zowel de gemeente als opdrachtgever als de opdrachtnemer niet op orde. De documentatie van de projecten Centraal Park en Van Lodensteinstraat is in orde bevonden.

Te nemen maatregelen in de organisatie

De komende periode worden acties uitgevoerd om volledig te kunnen voldoen aan de plicht van de gemeente voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden op de bouwplaats zoals beschreven in artikel 2.26 van het Arbobesluit. Deze acties zijn:

- Rollen en functies die volgen uit het Arbobesluit borgen binnen de organisatie, inclusief het verzorgen van de bijbehorende voorlichting en instructie.
- Een nieuwe concern Risico-inventarisatie & Evaluatie (RI&E) wordt in 2025 uitgevoerd.
- Het format Veiligheids- en Gezondheidsplan voor projecten is geactualiseerd.
- Het format RI&E voor projecten is geactualiseerd.
- Standaard overeenkomsten worden, indien nodig, geactualiseerd.
- Alle lopende projecten worden gecontroleerd op het voldoen aan de regelgeving (vergewisplicht).
- Nieuwe werken zullen volgens de vereisten in het Arbobesluit worden ingezet.
- Bijhouden, en borgen in de organisatie, van de laatste stand van zaken m.b.t. Veiligheid & Gezondheid (vergewisplicht). CROW verwacht eind zomer 2025 aangepaste richtlijnen voor straatwerk te publiceren.

Gevolgen voor geplande werkzaamheden

Op dit moment vinden controles op alle lopende projecten plaats.

Het eerste project waar de gevolgen van het bezoek van de arbeidsinspectie direct zichtbaar worden, betreft het project "Herinrichting Eerste Stationsstraat". Om dit te kunnen uitvoeren moet er een aantal punten gecontroleerd worden. Voor dit project moet een V&G-dossier opgesteld worden, waarbij ook de ontwerpkeuzes moeten worden vastgelegd. Belangrijk is dat bij de ontwerpkeuzes de veiligheidsaspecten waaronder machinaal straten beschouwd wordt. Het huidige ontwerp impliceert deels handmatig straten. Aangezien dat niet volgens de richtlijnen is, moet het ontwerp worden getoetst en mogelijk aangepast. Dit betekent dat de geplande bewonersavond van 26 juni met 2-3 weken wordt uitgesteld. De uitvoering van het project is voorzien vanaf oktober 2025.

In de tussentijd zullen deze maand tijdelijke maatregelen worden genomen voor het verbeteren van de veiligheid op het kruispunt J.W. Paltelaan – Eerste Stationsstraat. Wij informeren u zodra bekend is welke maatregelen getroffen worden.

Conclusie

Het college hecht aan een veilige en gezonde werkomgeving en het volledig naleven van de arbeidsrechtelijke verplichtingen en betreurt dat dit in de afgelopen periode onvoldoende is gedaan. De gemeente zal zich inspannen de genoemde acties binnen drie maanden op te volgen. Vóór 1 december ontvangt u een raadsmemo met de opvolging die we hebben gegeven aan deze acties.

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:

Naam : Inge Kramps

Telefoon : +31793469672

E-mailadres : i.f.kramps@zoetermeer.nl